

sahibinden.com

sahibindex Otomobil Piyasası Görünümü

Otomobil talebi artmaya, reel fiyatlar düşmeye devam ediyor

Eylül 2024

Otomobil piyasası

- I. Satış fiyatları analizi
- II. Otomobil piyasası arz-talep analizi
 - a. Satılık otomobil arzı
 - b. Satılık otomobil talebi
 - c. Yayından kaldırılan ilan sayılarının ilan sayısına oranına göre analiz
 - d. Yayından kaldırılan ilanların yaşam sürelerine göre analiz

İşbu rapor; sahibinden.com'da Vasıta kategorisindeki ilan verenlerin ilanlarda belirttiği bilgilere dayanarak, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi – Betam ile yapılan işbirliği sonucunda hazırlanmıştır. Rapor içeriğinin doğruluğu ve güncelliği konusunda sahibinden.com'un ve BETAM'ın herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

OTOMOBİL TALEBİ ARTMAYA REEL FİYATLAR DÜŞMEYE DEVAM EDİYOR

Özet

Ortalama satılık otomobil cari fiyatı geçen yılın ağustos ayına göre yüzde 4,2 azalmıştır. Ağustosta ortalama otomobil fiyatı 865 bin 433 TL olmuştur. Benzer şekilde, otomobil reel fiyatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 37, bir önceki aya göre ise yüzde 2,1 düşmüştür. Otomobil fiyatları tüm araç sınıflarında düşmüştür. Araç sınıflarına göre yıllık fiyat düşüş oranı en yüksek D sınıfında (yüzde -8,9), en düşük E sınıfında (yüzde -2,6) olmuştur. Eski model araçların fiyatlarında da düşüş vardır. Eski otomobillerin yaş gruplarına göre en yüksek yıllık düşüş oranı 2009-2013 modellerinde (yüzde -7,4), en düşük düşüş oranı ise 2004-2008 modellerinde gerçekleşmiştir (yüzde -1,4). Ortalama otomobil fiyatı 2009-2013 grubunda 669 bin 762 TL, 2004-2008 yaş grubunda ise 446 bin 863 TL'dir. Yeni model otomobillerde ise sadece 2019 model yılındaki otomobillerin fiyatı yükselmiştir. 2019 model otomobillerin ortalama fiyatı geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 1,5 artarak 1 milyon 157 bin TL olmuştur. Öte yandan, yeni otomobillerin yaş gruplarına göre en yüksek fiyat düşüşü 2020 model yılında (yüzde -2,7), en düşük fiyat düşüşü ise 2022 model yılında (yüzde -0,8) gerçekleşmiştir. Ortalama otomobil fiyatı 2020 model yılında 1 milyon 354 bin TL, 2022 model yılında ise 1 milyon 653 bin TL'dir. İkinci el piyasadaki en yeni model olan 2023 model yılındaki araçların fiyatı 1 milyon 804 bin TL olmuştur.

Geçen yılın aynı ayı ile kıyaslandığında ortalama fiyat Hybrid türünde yükselmiş (yüzde 17,3), diğer türlerde ise düşmüştür. Yakıt türüne göre en yüksek yıllık düşüş oranı Elektrik türünde (yüzde -14,8), en düşük düşüş oranı ise Benzin türünde görülmüştür (yüzde -1,8). Ortalama otomobil fiyatı Benzin türünde 1 milyon 68 bin TL, Hybrid türünde 2 milyon 44 bin TL, Elektrik türünde ise 3 milyon 191 bin TL'dir.

Otomobil talep endeksi temmuza kıyasla yüzde 5,9, geçen yılın ağustos ayına kıyasla ise yüzde 22,6 daha yüksektir. Otomobil piyasasındaki canlılık göstergesi olarak izlediğimiz satılan otomobil sayısının satılık ilan sayısına oranı 0,8 puan artarak yüzde 20,3 olmuştur. Bu göstergenin detayları incelendiğinde ilan sayısının yüzde 1 düştüğü satılan otomobil sayısının ise yüzde 3 arttığı görülmektedir. Otomobil piyasasında bir diğer canlılık ölçütü olarak kullandığımız satılık otomobil ilanlarının ne kadar süre yayında kaldıklarını gösteren kapatılan ilan yaşı geçen aya kıyasla 2,6 gün kısalarak 23 gün olmuştur.

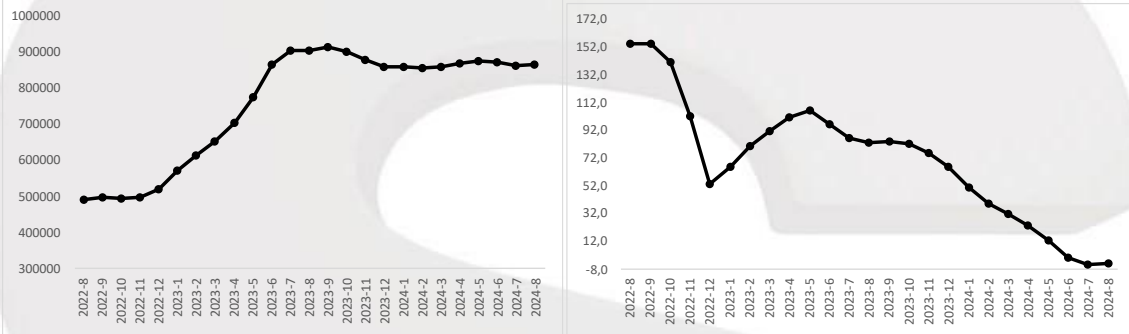
Otomobil piyasası

I- Cari satış fiyatları

Ortalama otomobil fiyatında ılımlı artış

Ortalama otomobil fiyatları¹ bir önceki aya kıyasla bir miktar yükselmiştir (Şekil 1). Temmuzda 862 bin 232 TL olan ortalama otomobil fiyatı ağustosta 865 bin 433 TL olmuştur (Şekil 1 -sol panel). Otomobil fiyatlarındaki yıllık değişim oranındaki düşüş durağan hale gelmiştir. Ortalama otomobil fiyatı bir önceki yıla kıyasla yüzde 4,2 azalmıştır (Şekil 1- sağ panel).

Şekil 1: Ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), ortalama fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

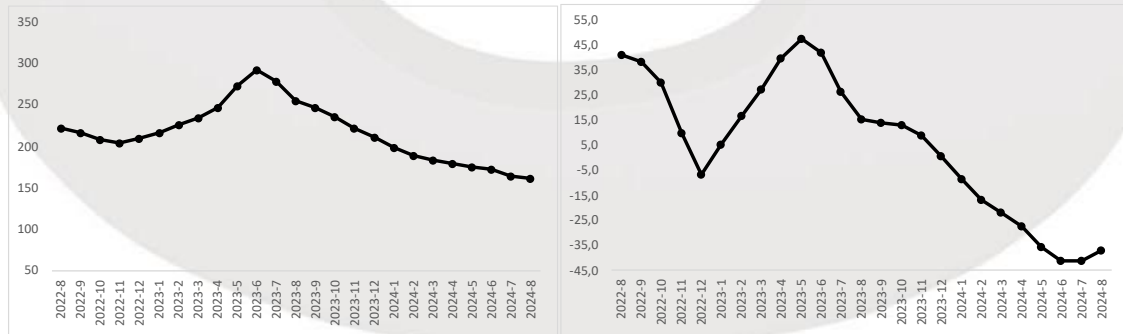

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Reel satış fiyatları

Enflasyondan arındırıldığında otomobil ortalama reel fiyat on dört aydır düşüştür (Şekil 2-sol panel). Reel fiyat endeksi temmuza kıyasla yüzde 2,1 azalarak 161,4 olmuştur. Reel fiyatlardaki yıllık değişim de hala negatiftir (Şekil 2-sağ panel). 2023 Mayıs'ta yüzde 47,9'a ulaşan değişim oranı takip eden aylarda sürekli azalarak 2024 temmuzda yüzde -41,1'e gerilemiştir. Reel fiyatlardaki yıllık değişim oranı ağustosta bir miktar yükselerek yüzde -37 olmuştur.

Şekil 2: Ortalama otomobil reel fiyatı (2020 Ocak=100) (Sol panel), ortalama otomobil reel fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

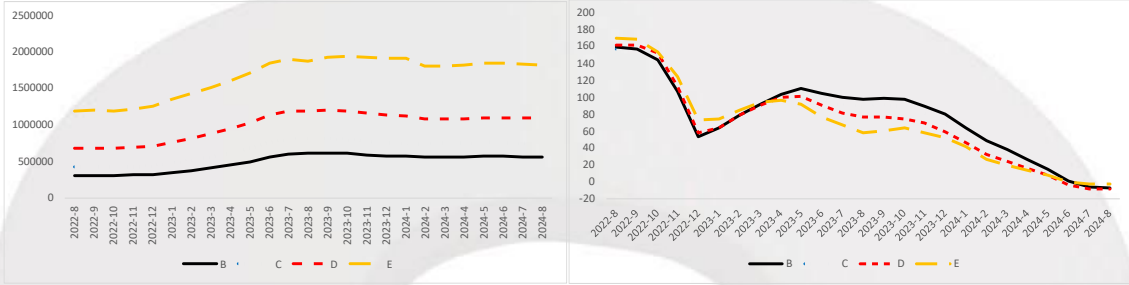
Kaynak: sahibinden.com, Betam

Araç sınıfına göre fiyat değişimleri

¹ Raporda otomobil, binek araçlar, SUV ve arazi araçlarının verileri kullanılmaktadır. Tutarlı bir şekilde kullanılabilir veriler 2020'den itibaren mevcuttur. Ayrıntılı açıklama için Açıklamalar Kutusuna bakınız.

Araç sınıfına göre cari otomobil fiyatları² (Şekil 3-sol panel) tüm sınıflarda temmuz ayına kıyasla ılımlı değişimler göstermiştir. Otomobil fiyatlarında yıllık değişimler de tüm sınıflarda azalış yönündedir (Şekil 3-sağ panel). Ortalama fiyat B sınıfında 559 bin 159 TL, C sınıfında 747 bin 365 TL, D sınıfında 1 milyon 88 bin TL ve E sınıfında 1 milyon 823 bin TL olmuştur. Buna göre yıllık fiyat değişim oranı B sınıfında yüzde -8,1, C sınıfında yüzde -7,5, D sınıfında yüzde -8,9, E sınıfında ise yüzde -2,6 olmuştur.

Şekil 3: Araç sınıfına göre ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), araç sınıfına göre ortalama otomobil fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

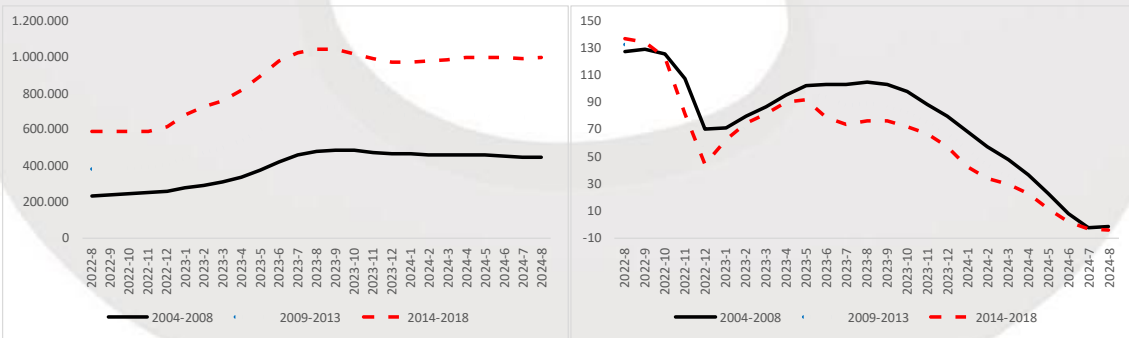
Kaynak: sahibinden.com, Betam

Yaşlı araçların yaş gruplarına göre fiyat değişimleri

Şekil 4 yaş gruplarına göre otomobil fiyatlarını (sol panel) ve bu fiyatlarda ortaya çıkan yıllık değişimleri (sağ panel) göstermektedir. Bu bölümde 2004-2008, 2009-2013 ve 2014-2018 model yılına ait araç fiyatları incelenmektedir³.

Bir önceki aya kıyasla yaş grubu fiyat analizine⁴ göre 2024 ağustosta ortalama otomobil fiyatı eski yaş gruplarında belirgin bir değişim göstermemiştir. Ortalama fiyat, 2004-2008 model yılında 446 bin 863 TL, 2009-2013 model yılında 669 bin 762 TL, 2014-2018 model yılında ise 1 milyon 5 bin TL'dir. Yaş gruplarına göre yıllık değişim oranı ise 2004-2008 grubunda yüzde -1,4, 2009-2013 grubunda yüzde -7,4, 2014-2018 grubunda ise yüzde -4'tür.

Şekil 4: Yaş gruplarına göre ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), yaş gruplarına göre ortalama otomobil fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Genç araçların yaş gruplarına göre fiyat değişimleri

² Ayrıntılı açıklama için Açıklamalar Kutusuna bakınız.

³ Yaş gruplarına göre fiyatlar hesaplanırken A ve F sınıflarındaki araçlar da örnekleme tutulmuştur.

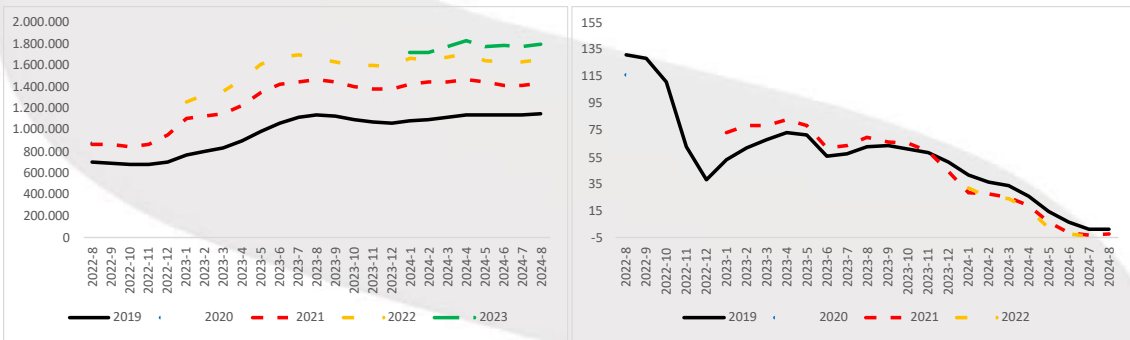
⁴ Ayrıntılı açıklama için kutu açıklamalara bakınız.

Şekil 5 model yılı son 5 yıla ait olan otomobillerin fiyatlarını (sol panel) ve bu fiyatlarda ortaya çıkan yıllık değişimleri (sağ panel) göstermektedir. Bu bölümde 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 model yılındaki otomobillerin fiyatları incelenmektedir⁵.

Genç yaş gruplarında ortalama otomobil fiyatı temmuz ayına kıyasla ⁶ ağustosta tüm yaş gruplarında yükselmiştir. Ortalama fiyat 2019 model yılında 1 milyon 157 bin TL, 2020 model yılında 1 milyon 354 bin TL, 2021 model yılında 1 milyon 435 bin TL, 2022 model yılında ise 1 milyon 653 bin TL'dir. Geçen yılın aynı ayı ile kıyaslandığında yeni yaş gruplarına göre ortalama fiyatı sadece 2019 model yılındaki araçlarda yükselmiş, diğer yaş gruplarında ise düşmüştür. Yıllık değişim oranı 2019 grubunda yüzde 1,5, 2020 grubunda yüzde -2,7, 2021 grubunda yüzde -2,3, 2022 grubunda ise yüzde -0,8'dir.

Yeni otomobillere uygulanan 6 bin kilometreden az veya 6 aydan önce satış yasağı sebebiyle 2023 model yılına ait otomobiller ikinci el otomobil piyasasındaki en yeni modellerdir. Bu yüzden bu grup için yıllık fiyat değişimi hesaplanamamıştır. 2023 model yılındaki otomobillerin ortalama fiyatı 2024 temmuzda 1 milyon 777 bin TL iken 2024 ağustosta 1 milyon 804 bin TL olmuştur. Buna göre 2023 model yılındaki otomobillerin fiyatlarındaki aylık değişim oranı yüzde 1,5'tir.

Şekil 5: Yaş gruplarına göre ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), yaş gruplarına göre ortalama otomobil fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Yakıt türüne göre fiyat değişimleri

Şekil 6 yakıt türüne göre ortalama otomobil fiyatlarını⁷ (sol panel) ve bu fiyatlarda ortaya çıkan yıllık değişimleri (sağ panel) göstermektedir. Raporda Benzin, Benzin & LPG, Dizel, Hybrid ve Elektrikli yakıt türlerindeki araçların fiyatları incelenmektedir⁸.

2024 ağustos verilerine göre ortalama otomobil fiyatı sadece Benzin & LPG türünde artarken diğer türlerde azalmıştır. Ortalama fiyat Benzin türünde 1 milyon 68 bin TL, Benzin & LPG türünde 490 bin 105 TL, Dizel türünde 878 bin 636 TL, Hybrid türünde 2 milyon 44 bin TL ve Elektrik türünde 3 milyon 191 bin TL'dir. Yıllık değişim oranı Benzin türünde yüzde -1,8, Benzin ve LPG türünde yüzde -9,4, Dizel türünde yüzde -4,2 ve Elektrik türünde yüzde -14,8'dir. Sadece Hybrid türündeki otomobillerin fiyatı geçen yılın aynı ayına kıyasla artmıştır (yüzde 17,3).

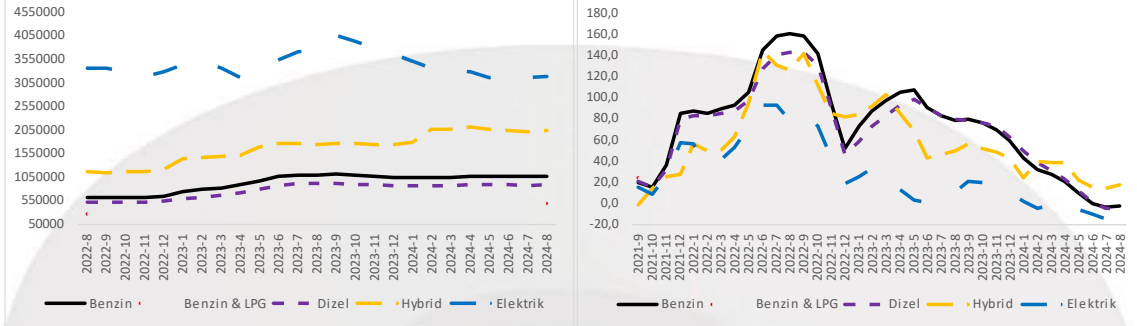
⁵ Yaş gruplarına göre fiyatlar hesaplanırken A ve F sınıflarındaki araçlar da örnekleme tutulmuştur.

⁶ Ayrıntılı açıklama için kutu açıklamalara bakınız.

⁷ Ayrıntılı açıklama için kutu açıklamalara bakınız.

⁸ Yakıt türüne göre fiyatlar hesaplanırken A ve F segmentindeki araçlar örnekleme tutulmuştur.

Şekil 6: Yakıt türüne göre ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), yakıt türüne göre ortalama otomobil fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

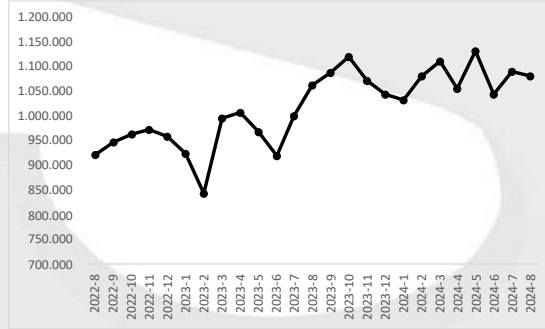
II -Otomobil piyasası arz-talep analizi

a) Otomobil arzı

Otomobil arzında azalış

Şekil 7 satılık otomobil arzının ölçütü olarak kullandığımız satılık otomobil ilan sayısının⁹ seyrini göstermektedir. Satılık otomobil ilan sayısı bir önceki aya kıyasla yüzde 1 azalarak 1 milyon 80 bin 419 olmuştur.

Şekil 7: Satılık otomobil ilan sayısı (adet)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

b) Otomobil talebi

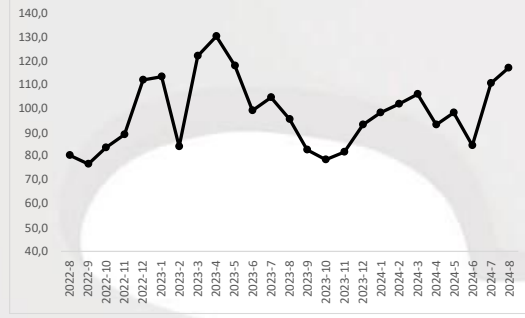
Otomobil talebinde artış

Şekil 8 otomobil talebinin seyrini göstermektedir. Otomobil talebi göstergesi, altı farklı verinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu veriler; ilanların görüntülenme sayısı, ilanların favoriye eklenme sayısı, ilan sahiplerine gönderilen toplam mesaj sayısı, sahibinden.com uygulaması üzerinden yapılan toplam telefon araması sayısı, Google Analytics'ten edinilen sahibinden.com mobil ve web platformlarında satılık emlak kategorisine ve ilgili aya ait kullanıcı ve sayfa görüntüleme sayılarından oluşmaktadır.

⁹ İlan sayısı ilgili ayda aktif olan veya kapatılan ilanları temsil etmektedir.

Otomobil talebi göstergesi oluşturulurken bu serilerin 2020 Ocak ayındaki değerlerinin her biri 100'e eşitlenmiş, diğer aylardaki değerleri ise buna göre oranlanarak hesaplanmıştır. Ardından bu göstergelerin ağırlıklı ortalaması alınarak yeni talep göstergesinin ilgili aydaki değeri hesaplanmıştır. Bu göstergenin 100 değeri Ocak 2020'de otomobil talebinin seviyesini göstermektedir. Bu göstergenin yükselmesi talebin arttığını, düşmesi ise otomobil talebinin azaldığını belirtmektedir. Talep göstergesindeki artış ya da azalış oranı ise otomobil talebinin ne ölçüde değiştiği hakkında bilgi vermektedir.

Şekil 8: Talep göstergesi (2020 Ocak=100)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Temmuzda talep göstergesinin hem bayram dönüşü olması hem de otomobil firmalarının Avrupa Birliği'nin yeni düzenlemeleri üzerine başlattığı kampanyalar sebebiyle belirgin bir yükseliş göstermiş olabileceğini belirtmiştik. Talep göstergesinde bu yükseliş ivme kaybetse de ağustosta da devam etmiştir. Otomobil talep endeksi ağustosta temmuza kıyasla yüzde 5,9, geçen yılın aynı ayına kıyasla ise yüzde 22,6 daha yüksektir.

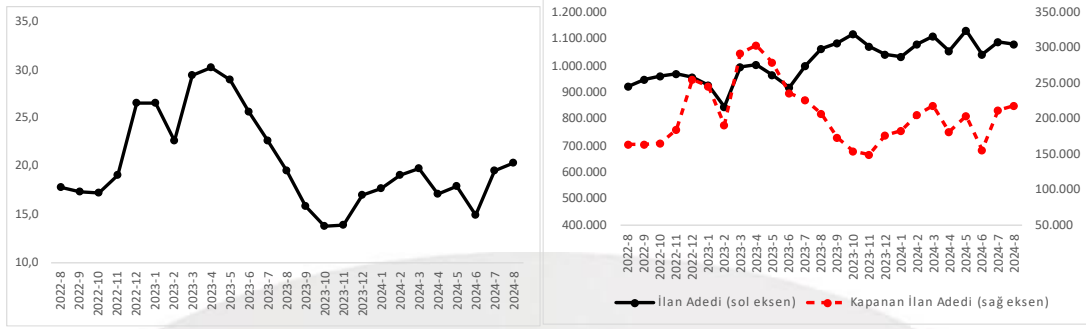
c) Yayından kaldırılan ilan sayılarının ilan sayısı oranına göre analiz

Otomobil arzı azalırken satılan otomobil sayısı arttı

Şekil 9- sol panel satılık ilanların ne kadarının satıldığını gösteren satılan otomobil sayısının satılık ilan sayısına oranını¹⁰ göstermektedir. Bu oranın yükselmesi ilan başına ilginin arttığı anlamına gelmektedir. Satılan otomobil sayısının satılık ilan sayısına oranı bir önceki aya kıyasla 0,8 puan artarak yüzde 20,3 olmuştur. Bu artışın arka planı incelendiğinde satılık otomobil ilan sayısının yüzde 1 (1.091.642'den 1.080.419'a) azaldığı, satılan otomobil sayısının ise yüzde 3 (212.819'dan 219.181'e) yükseldiği görülmektedir.

Şekil 9: Satılan otomobil sayısının satılık otomobil ilan sayısına oranı (%) (Sol panel), satılan ve satılık otomobil sayısı (Sağ panel)

¹⁰Ayrıntılar için Açıklamalar Kutusuna bakınız.

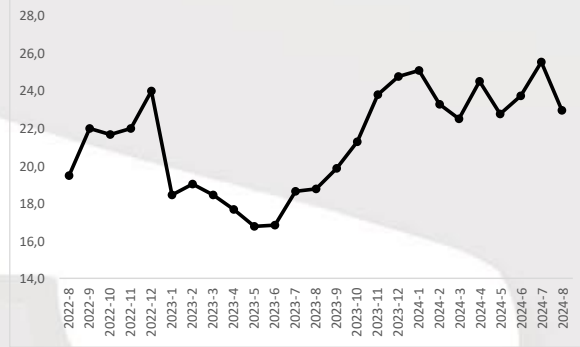
Kaynak: sahibinden.com, Betam

d) Kapatılan ilanların yaşam sürelerine göre analiz

Satılık otomobillerin kapatılan ilan yaşı kısaldı

Satılık otomobil kapatılan ilan yaşı¹¹ ilgili ayda kullanıcı tarafından kapatılan satılık otomobil ilanlarının yayında kalma sürelerini toplar ve o ay kullanıcı tarafından kapatılan tekil ilan sayısına böler. Dolayısıyla bu sayı bir ilanın ortalama kaç gün yayında kaldığını göstermektedir. Satılık otomobil kapatılan ilan yaşı, satılmak istenen otomobillerin ne kadar kolay ya da zor satıldığının bir diğer ölçütü olarak düşünülmelidir. Bu göstergenin artması otomobilleri daha uzun süre ilanda kaldıklarını ve daha zor ya da yavaş satıldıklarına işaret ederken tersi durumda da otomobillerin daha kolay ya da hızlı satıldıklarını göstermektedir.

Şekil 10: Satılık otomobil kapatılan ilan yaşı (Gün)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Şekil 10 kapatılan ilan yaşını göstermektedir. Otomobil piyasasının bir diğer canlılık göstergesi olan kapatılan ilan yaşı önceki iki ayın aksine kısalmıştır. 2024 ağustos verilerine göre kapatılan ilan yaşı bir önceki aya kıyasla 2,6 gün kısalarak 23 gün olmuştur.

¹¹Ayrıntılar için Açıklamalar Kutusuna bakınız.

Açıklamalar Kutusu

Gösterge	Açıklama
Ortalama otomobil fiyatı	Bu fiyat seviyesini hesaplamak için tüm vasıta fiyat verileri elde edildikten sonra iki aşamalı bir veri temizliği yapılmaktadır. İlk aşamada verinin en yüksek ve en düşük fiyata sahip %1'lik kısmı veri setinden çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise kalan veri seti içerisinde her araç için marka, model, model yılı özelinde aykırı fiyatlar "çeyrekler arası açıklık" yöntemiyle tespit edilerek çıkarılmıştır. Veri setinde kalan gözlemlerin ortalaması alınarak genel fiyat seviyesi hesaplanmaktadır.
Araç sınıfına göre otomobil fiyatı	Bu fiyat seviyelerini hesaplamak için tüm vasıta fiyat verileri elde edildikten sonra her bir segment türü için (B, C, D ve E) iki aşamalı bir veri temizliği yapılmaktadır. İlk aşamada verinin en yüksek ve en düşük fiyata sahip %1'lik kısmı veri setinden çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise kalan veri seti içerisinde her araç için marka, model, model yılı özelinde aykırı fiyatlar "çeyrekler arası açıklık" yöntemiyle tespit edilerek çıkarılmıştır. Veri setinde kalan gözlemlerin ortalaması alınarak her bir segment için ortalama fiyat hesaplanmaktadır.
Yaş grubuna göre otomobil fiyatı	Bu fiyat seviyelerini hesaplamak için tüm vasıta fiyat verileri elde edildikten sonra her bir yaş kategorisi için (0-3 yaş, 4-6 yaş, 7-9 yaş, 10-14 yaş, 15-19 yaş ve 20+ yaş) iki aşamalı bir veri temizliği yapılmaktadır. İlk aşamada verinin en yüksek ve en düşük fiyata sahip %1'lik kısmı veri setinden çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise kalan veri seti içerisinde her araç için marka, model, model yılı özelinde aykırı fiyatlar "çeyrekler arası açıklık" yöntemiyle tespit edilerek çıkarılmıştır. Veri setinde kalan gözlemlerin ortalaması alınarak her bir yaş kategorisi için ortalama fiyat hesaplanmaktadır.
Yakıt türüne göre otomobil fiyatı	Bu fiyat seviyelerini hesaplamak için tüm vasıta fiyat verileri elde edildikten sonra her bir yakıt türü için (Benzin, Benzin & LPG, Dizel, Hybrid ve Elektrikli) iki aşamalı bir veri temizliği yapılmaktadır. İlk aşamada verinin en yüksek ve en düşük fiyata sahip %1'lik kısmı veri setinden çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise kalan veri seti içerisinde her araç için marka, model, model yılı özelinde aykırı fiyatlar "çeyrekler arası açıklık" yöntemiyle tespit edilerek çıkarılmıştır. Veri setinde kalan gözlemlerin ortalaması alınarak her bir yakıt türü için ortalama fiyat hesaplanmaktadır.
Satılık adet	Ayın herhangi bir günü yayında olan tüm satılık vasıta ilanları sayısıdır.

	İlan sayıları tekilleştirilmiştir.
Satılan/Top. Satılık	<p>Pay:(Satılık) Kullanıcının kendi isteği ile o ay kapatılan ilan sayısı * (1- o ayki satılık vasıta kategorisindeki “ilan satmaktan vazgeçtim yüzdesi”)</p> <p>Not: Otomatik kapatılan ilanlar (süresi dolan) dahil edilmemiştir. Kullanıcının kapattığı ilanlarda ise kullanıcılara ilanı neden kapattıklarına ilişkin bir anket yapılmaktadır. Bu anketin cevapları “sahibinden.com aracılığı ile sattım”, “sahibinden.com dışında sattım” ve “satmaktan vazgeçtim”dir. Bu ankete cevaplayanların sayısından “satmaktan vazgeçtim” seçilmiş olanlar düşülmüştür. Burada elde edilen sayı satılan vasıta sayısının bir göstergesi olmaktadır.</p> <p>Payda: Ayın herhangi bir günü yayında olan tüm satılık vasıta ilanları sayılmaktadır.</p>
Satılık otomobil - Kapatılan ilan yaşı (gün)	İlgili ayda kullanıcı tarafından kapatılmış satılık vasıta ilanlarının (hala kapalı olmalı) yayında kaldığı gün sayısı toplamı/ tekil ilan sayısı (kullanıcı tarafından kapatılan). Örneklem oluşturulurken “çeyrekler arası açıklık” yöntemi kullanılmaktadır.

İşbu rapor; sahibinden.com’da Vasıta kategorisindeki ilan verenlerin ilanlarda belirttiği bilgilere dayanarak, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi – Betam ile yapılan işbirliği sonucunda hazırlanmıştır. Rapor içeriğinin doğruluğu ve güncelliği konusunda sahibinden.com’un ve BETAM’ın herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.